

The background of the book cover is a dark, atmospheric scene. A large, majestic eagle with vibrant red feathers is shown in flight, its wings spread wide, dominating the upper half of the image. Below the eagle, a chaotic battle scene unfolds in shades of red and orange, suggesting fire and blood. Several figures, likely warriors, are visible, some wearing helmets and carrying spears. The overall tone is dramatic and intense.

BEN KANE

ŠTVANICE
NA ORLY

2. DÍL TRILOGIE

VYŠEHRAĐ

ŠTVANICE
NA ORLY

BEN KANE

ŠTVANICE NA ORLY

VYŠEHRAĐ

Z anglického originálu Hunting the Eagles
vydaného nakladatelstvím Preface Publishing 2016
přeložila Jaroslava Hromadová
Ilustrace na obálce Michal Houba
Typografie Vladimír Verner
Odpovědná redaktorka Marie Válková
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2017 jako svou 1701. publikaci
Vydání v elektronickém formátu první
(podle prvního vydání v tištěné podobě)
Doporučená cena E-knihy 210 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © 2016 by Ben Kane
First published as Hunting the Eagles by Preface Publishing,
an imprint of Cornerstone Publishing.
Cornerstone Publishing is a part
of the Penguin Random House group of companies

Translation © Jaroslava Hromadová, 2017

ISBN 978-80-7429-918-6

Tištěnou knihu si můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz

*S díky věnuji
skvělé redaktorce
Selině Walkerové*

POSTAVY

(jména označená hvězdičkou patří historickým osobám)

Římané a jejich spojenci

Lucius Cominius Tullus, vrchní centurion, původně z osmnácté legie, nyní z páté

Marcus Crassus Fenestela, Tullův *optio* neboli zástupce*

Marcus Piso, Tullův voják

Vitellius, další Tullův voják a Pisův kamarád

Saxa, též Tullův voják a Pisův kamarád

Metilius, Tullův voják a Pisův kamarád

Ambiorix, Gal, Tullův sluha

Degmar, náčelník kmene Marsů a Tullův sluha

Lucius Seius Tubero, římský šlechtic, nyní legát v legii a Tullův nepřítel*

Septimius, nižší centurion sedmé kohorty páté legie a Tullův velitel*

Flavoleius Cordus, vrchní centurion, druhá kohorta páté legie

Castricius Victor, vrchní centurion, třetí kohorta páté legie

Proculinus, vrchní centurion, šestá kohorta páté legie

Germanicus Julius Caesar, nevlastní vnuk Augusta a synovec Tiberia, guvernér provincie Germánie a Tres Galliae*

Tiberius Claudius Nero, císař a nástupce Augusta*

Augustus, původně Gaius Octavius; měl i další jména; nástupce Julia Caesara a první římský císař; zemřel koncem roku 14 po víc než čtyřiceti letech u moci*

Aulus Caecina Severus, vojenský velitel Dolní Germánie*

Lucius Stertinius, jeden z Germanikových generálů*

Calusidius, prostý voják, který napadl Germanika*

Bassius, *primus pilus* páté legie

Gaius a Marcus, vzbouření vojáci

Aemilius, Benignus, Gaius, vojáci, se kterými hrál Piso kostky

Publius Quinctilius Varus, mrtvý guvernér Germánie, který se roku 9 nechal i s celou armádou vlákat do pastí*

Germáni a ostatní

Arminius, náčelník germánského kmene Cherusků; strůjce
přepadení Varových legií a zapřísáhlý nepřítel Říma*

Maelo, Arminiův oddaný zástupce

Thusnelda, Arminiova manželka*

Osbert, Arminiův bojovník

Flavus, Arminiův bratr*

Inguiomerus, Arminiův strýc a spojenec, náčelník velké části
kmene Cherusků*

Segestes, otec Thusneldy, spojenec Říma a náčelník části
kmene Cherusků*

Segimundus, Segestův syn a Thusneldin bratr*

Artio, osiřelá dívka, kterou zachránil Tullus v předchozím díle
Orlové ve válce

Sirona, galská žena, která se Artio ujala

Scylax, pes Artio

Předmluva

Podzim roku 12

ŘÍM

Centurion Lucius Cominius Tullus zaklel. Od masakru v Teutoburském lese před třemi lety se život změnil. Byl nemilosrdnější. Seběmenší podnět mu připomněl neuvěřitelný chaos těch krvavých dnů, kdy je na rozbahněné pěšině vlákaly do léčky tisíce Germánů a vymazaly z povrchu zemského tři legie, včetně té jeho. Tentokrát za to mohl hustý déšť bičující Řím a bahno na nedlážděných ulicích, které mu stříkalo na lýtka a čvachtalo mu v sandálech.

Zavřel oči a znovu slyšel zvukný barritus germánských bojovníků, při němž tuhla krev v žilách. *HÚÚÚÚÚÚÚÚÚÚ! HÚÚÚÚÚÚÚÚÚÚ!* Bojový pokřik, který vydávali muži ukrytí hluboko mezi stromy, srážel odvalu jeho lidí jako polední slunce mléko. To skandování by se dalo ještě snést, jenže v uších mu také znělo bolestné naříkání vojáků, kteří volali matky a vydechovali naposledy. Nad hlavami jim svištěly celé roje kopí a zabodávaly se jim do štítů i do těl. Mrzačily je, zohavovaly a zabíjely. Na přilbice jim s rachotem dopadaly kameny z praků a ozývalo se hýkání vystrašených mul. Vybavil si i vlastní hlas, ochraptělý námahou, jak vykřikuje rozkazy.

Zamrkal, ale neviděl před sebou hlučnou ulici, ale blátivou pěšinu. Vedla dál a dál, mnoho mil, mezi řadami nekonečných stromů a močálů, kde se bořily nohy. Všude se válela odhozená výstroj a těla lidí. Legionářů. Jeho legionářů. Před tím překvapivým útokem by se Tullus pohádal do krve s každým, kdo by tvrdil, že kohortu o síle čtyři sta mužů dokáže zničit nepřítel

vyzbrojený pouze kopími. A toho, kdo si myslel, že stejným způsobem lze porazit tři legie, by považoval za šílence.

Teď už byl moudřejší a pokornější.

Ta krutá zkušenost a její důsledky Tulla poznamenaly. Vzhledem k tomu, že jeho osmnáctá legie přišla o orla, byla rozpuštěna. Stejně jako sedmnáctá a devatenáctá. Jeho i ostatní, co přežili, zařadili do legií sloužících u řeky Rhenus a jeho navíc ponížili tím, že ho degradovali z vrchního na obyčejného centuriona. Protože měl jít brzy na odpočinek, byla to smrtelná rána jeho vojenské kariéry. A zasadil mu ji Lucius Seius Tubero, jeho nepřítel a zároveň tribun v senátu. Nebýt Tubera, mohl jsem ještě velet kohortě, pomyslel si.

„TULLE!“

Lekl se a hlavou mu blesklo, kdo by ho mohl poznat tady, stovky mil od místa, kde teď měl správně být.

„TULLE!“ I když ulice byla plná lidí a kolem panoval běžný ruch – překřikující se kupci, dva potulní psi peroucí se o kousek masa a žertování kolemjdoucích – zřetelně byl slyšet pronikavý ženský hlas. „TULLE!“

Musel se hodně ovládat, aby nezareagoval. V Římě mě nezná živá duše, pomyslel si už asi posté toho dne. Vlastně mě zná jen pár lidí a šance, že potkám někoho z nich, se blíží nule. Jsem obyčejný člověk v moři dalších, kteří si hledí svého. Císařští úředníci mě neznají a nestarají se o to, co dělám ve městě. I kdyby mě zastavili, můžu něco zalhat. Jsem vysloužilce, teď obchodník, a tady v Římě jsem s dávným kamarádem, abych se podíval na Tiberiovu triumfální jízdu. Nic víc.

Tullus byl urostlý muž pozdního středního věku s úzkou zjizvenou tváří a nakrátko střiženými vlasy a pořád ještě pohledný. Na sobě měl zašedlou tuniku, která pamatovala lepší časy. Kovový opasek napovídal, že je voják nebo, jak si přál, bývalý voják. Jeho ryšavý druh Marcus Crassus Fenestela byl ošklivější, hubenější a šlachovitější než on a také jeho opasek prozrazoval, že prodělal vojenský výcvik.

„Tady jsi, Tulle,“ řekla ta žena. „Kde jsi sakra byl?“

Tullus se nenápadně ohlédl a přešel pohledem po lidech kolem sebe. Tullus, kterého zřejmě volala jeho manželka, byl zavalitý, o polovinu mladší než on, ale menší a dvakrát tlustší v pase. Jeho žena nebyla o moc lepší. Tahle růžolící špindíra s velkými

prsy stála u pultu hostince. Tullovi se ulevilo a Fenestela mu pošeptal do ucha: „Škoda že nevolala tebe. Najedl by ses a při troše štěstí si i užil.“

„Odprejskni, ty pse.“ Tullus optia odstrčil, ale usmíval se. Rozdíly v jejich postavení se za ty dlouhé společné roky a potom, co všechno spolu prožili, setřely. Fenestela mu vykal a říkal pane, jen když u toho byli další vojáci nebo když se na Tulla zlobil.

Oba muži pokračovali do středu města. Ač bylo časně ráno, úzké ulice byly plné. Zjistili, že v Římě je rušno ve dne v noci, ale vyhlídka na dnešní triumfální jízdu na počest císařského dědice sem přivábila každého, kdo chodil nebo aspoň kulhal. Mladí i staří, bohatí i chudí, zdraví i nemocní, chromí i churaví, všichni chtěli vidět vojenskou přehlídku a zadarmo se najíst a napít.

Prošli ulicí s pekařskými krámkami, kde si vychutnávali svůdnou vůni pečeného chleba, pokračovali po ulici s dílnami tesařů, odkud se ozývaly pily a kladiva. V ulici s kovárnami se Tullus zastavil u zbrojře a dychtivě si prohlížel vystavené meče. Moc se mu líbily. Nabídek písařů před soudem si nevšímali. Zato si prohlíželi pěkně rostlé ženy v lepších nevěstincích, ale nezastavili se.

„Byla pitomost vydat se sem,“ ozval se Fenestela a zavrtěl údivem hlavou před výstavným vchodem do velkých veřejných lázní a obrovskou malovanou sochou Augusta. „Přesto jsem rád, že jsme to udělali. Je to tu skvělé.“

„Kašlu na úřední zákaz,“ odpověděl Tullus a mrkl na něj. „Pokud člověk může, musí aspoň jednou za život navštívit město z mramoru – a triumfální jízdu. Po tom, co jsme oba zažili, máme právo vidět obojí.“ Mluvil potichu, jak to ostatně dělali od doby, co svévolně opustili místo, kde měli za úkol hledat odvedence do nové legie, páté Alaudae, v provincii Narbonská Galie, stovky mil na severu. Když několik dní v různých městech bezvýsledně vyvolávali, až z toho málem ochraptěli, navrhl Tullus, ať se vydají do Říma na Tiberiovu triumfální jízdu, již mu uspořádali jako odměnu za vítězství v Illyriku před pár lety.

Tím krokem nejenže na přechodnou dobu přestali plnit své poslání, ale navíc porušili císařské nařízení, podle něhož ti, co přežili tu hrozivou porážku, měli po zbytek života zakázán

vstup do Itálie. Jak však Tullus řekl, kdo by se o tom dověděl? Během měsíce by mohli být zpátky v Galii a pak můžou potřebné odvedence hledat ve dne v noci. Jestliže se vrátí na základnu ve Veteře u řeky Rhenus s požadovaným počtem mužů, nikdo se jich nebude na nic ptát.

Nedalo mu velkou práci přesvědčit o tom Fenestelu. Ani on dosud nebyl v hlavním městě říše a neviděl žádnou triumfální jízdu.

„Ochutnejte nejlepší víno v Římě!“ ozvalo se zleva. „Pojďte připít Tiberiovi, našemu slavnému hrdinovi!“ Tullus se tam podíval. Na sudu u vchodu stál majitel hostince nebo spíš jeho sluha a mával na kolemjdoucí, ať jdou dovnitř.

„Máš chuť se napít?“ zeptal se Fenestela a prohrábl si prošedivělé ryšavé vousy.

„Ne,“ odmítl Tullus rázně. „Bude jako ocet a znáš to. Ještě bychom se opili a pak by na nás nezbyla dobrá místa.“

Fenestela zesmutněl. „A ještě ke všemu bychom pořád museli chodit na záchod.“

Majitel nevábneho hostince pod Aventinem, kde se ubytovali, jim popsál, jak se dostanou na Circus Maximus. A tam se prý můžou rozhodnout, odkud se chtějí dívat na přehlídku. Dobrý výhled na triumfální průvod by měli na Martově poli na kraji města, ale nebyla by tam taková atmosféra jako uvnitř hradeb. Na hlavním dobytčím trhu je spousta stánků, ale museli by se tam dostat před svítáním, aby si zabrali místa k sezení. Na Cirkus Maximu je to v tomhle ohledu mnohem lepší, jenže je to moc daleko od vyvrcholení přehlídky, a mohlo by tam dojít k výtržnictví. Nejlepší místa jsou na Foru Romanu nebo Kapitolu, ale na tom prvním už bylo nebezpečně moc lidí a na Kapitol směli jen pozvaní. „Neříkám, že nevypadáte slušně, ale mohli by vás tam ušlapat, a taky by vás mohli okrást kapsáři,“ dodal rychle hostinský.

Tullus i Fenestela chtěli průvod vidět z nejlepšího možného místa, a tak se rozhodli pro Forum Romanum, které si prohlédli včera a úplně je nadchlo. Zanedlouho však pochopili, že je davy lidí a úředníci, co zablokovali ulice podél trasy průvodu, nepustí nikam poblíž, než projede kolem Tiberius. Potřebovali průvodce.

Tullus luskl prsty na chytře vypadajícího kluka, který postával na rohu ulice. „Hej ty tam! Chceš si vydělat?“

Když byl Tullus mladší, hledal na druhých to nejlepší. Teď už ne. Po šokujícím zjištění, že Arminius je zrádce, po barbarském přepadení Varových legií a po tom, jak s ním i jeho druhy postupně zacházeli jeho vlastní lidé, se díval na svět se záští. Nikomu se nedá věřit, dokud neprokáže, že je čestný. Proto když šel Tullus za klukem, celou cestu se připravoval na to, že na ně zaútočí nějaký darebáci.

Tentokrát je jejich průvodce nezradil a vedl je rychle a spolehlivě bludištěm průchodů a postranních uliček, až se vynořili na ulici, která, jak řekl, vede přímo k východní části Fora. Důkazem toho, že je dovedl na správné místo právě včas, byl ohromující hluk – provolávání slávy, fanfáry a v dálce rachocení kol vozů a dusot tisíců nohou. Vítězoslavně se na ně podíval a natáhl ruku. „Chci svoje peníze.“

Tullus mu podal domluvenou částku a nevrle mu poděkoval, ale to už kluk zmizel.

„Zná to tady,“ řekl Fenestela.

„Ten denár se vyplatil.“ Tullus šel první. „Nejdřív zjistíme, kde bude přehlídka, a pak se rozhodneme, kam si stoupneme.“

Jakmile se dostali na Forum Romanum, byla tlačenice čím dál větší. Tullus a Fenestela byli zvyklí na boj zblízka, a tak se prodírali davem. Když to bylo třeba, ani jeden se nezdráhal dupnout překážejícímu člověku pořádně na nohu. Jen málokdo se odvážil postěžovat si. Ti, co se toho opovážili, se brzy stáhli, když uviděli Tullův nesmiřitelný výraz. Brzy se procpali dost daleko, aby slušně viděli doleva a ke vchodu na Forum, k němuž se právě blížilo čelo průvodu, a také doprava na Forum až k patě Kapitolu. Nahoře se tyčil nádherný Jupiterův chrám se zlatou střechou, kam mířil Tiberius.

Všude byli vidět císařští úředníci. Seřadili se po obou stranách Fora, ale i jinde, a zadržovali dav pomocí holí. Občas mezi nimi proklouzli kluci podobní tomu Tullovu a Fenestelovu, pobíhali po ulici a vykřikovali „Tiberius! Tiberius!“ Když se úředníci pokoušeli tyto otrhané vetřelce lapit, diváci se tomu smáli. Kluky nakonec chytili a po výprasku už dali pokoj.

Průvod se blížil a všichni přítomní, včetně Tulla a Fenestely, zpozorněli. Kromě provolávání slávy se ozývaly nadšené výkřiky.

„Vždycky jsem chtěl zažít takovou slávu!“ „Nevidím přes vás!“ „Tak se posuň, ty křikloune. Stál jsem tady před tebou.“ „Co je v prvním voze?“ „Zbraně a zbroj.“ „Kde je zlato a stříbro? Kvůli tomu jsem přišel.“ „A kde jsou zajatci?“ „A co Tiberius. Ukažte nám Tiberia!“

Tulla překvapilo a zároveň nepřekvapilo, že se ho zmocňuje vzrušení. Po životě stráveném v armádě by pro něj bylo vyvrcholení kariéry, kdyby na takové slávě pochodoval. To, že by se toho s Fenestelou mohli zúčastnit, nebylo úplně vyloučené. Během války v Illyriku mu krátce velel Augustův nevlastní vnuk Germanicus, ale brzy se jeho situace neustále zhoršovala. Degradovali ho, sloužil v jiné legii, a tím ztratil naději, že se někdy triumfálního pochodu zúčastní. Jak hluboko klesl od bitvy v Germánii před třemi lety. Nesmím se litovat. Zapomeň na to, co se stalo, nabádal se. A užij si tu parádu.

Stovky let předváděli generálové vracející se z války římskému lidu triumfální jízdy, ale za Augustovy vlády upadly v nemilost. Pořádná oslava se nekonala víc než třicet let, a tak i kdyby Tullus navštívil Řím předtím, žádnou by nezažil. Důvod byl prostý – v hlavním městě směla zářit pouze jedna hvězda, a to císařova.

Nebyla náhoda, že když Augustus konečně dovolil uspořádat triumfální jízdu, mělo to být na počest jeho dědice Tiberia. Ne že by Tullus měl něco proti Augustovu výběru následníka. Sloužil pod Tiberiem v Germánii skoro deset let a byl to dobrý velitel, který se staral o své vojáky. Co víc by si člověk mohl přát, uvažoval Tullus, ale pak si vzpomněl na Augusta a ten nelítostný verdikt, který zakazoval jemu i Fenestelovi vstup do Itálie, a dostal vztek.

Hlasitý rachot ohlašoval příjezd desítek vozů tažených voly, plných zbraní a zbroje illyrických kmenů, které Tiberius porazil. Mezi nimi tisíce kopí, seker, mečů a bezpočet šestihranných štítů a přilbic. Zprvu je vítal nadšený pokřik, ale brzy ustal. Všechny vozy vypadaly stejně. Jásot znovu propukl, když se naskytla další podívaná – vozy s postavenými mapami oblastí, které Tiberius dobyl, a trojrozměrné modely pevností kmenů, co zabral, a obrazy znázorňující nejdramatičtější momenty tažení.

Největší ohlas samozřejmě vzbudily vozy plné stříbrných mincí a šperků. Velké pozornosti se těšili i kněží vedoucí řady

obětních zvířat, dobytka, ovcí a prasat. Snášela se na ně chvála a prosby, ať bohové žehnají Tiberiovi. Tulla pobavily tiché poznámky vtipálků o tom, kolik porcí masa by spořádali, až zvířata porazí.

Nadšení lidí dosáhlo vrcholu, když se objevili první zajatci. Ze záhybů tunik vytáhli přihlížející shnilou zeleninu, kousky střešních tašek a rozbitého nádobí a dokonce i částečně uschlých psích výkalů, a jakmile se zajatci přiblížili, začali to po nich házet. Tulla to znechutilo. „Jsou to lidi, ne zvířata,“ řekl Fenestelovi. „A jsou stateční.“

„Jak bych mohl zapomenout?“ Fenestela si stáhl límec tuniky a ukázal se rudý šrám přes celý krk.

„Moc dobře si ten den pamatuju. Bylo to kopí, vid’?“

„Jo.“ Fenestela se podíval nevrle na bojovníky na nejbližších vozech. Ač na ně ty věci dopadaly, stáli vzpřímeně a tvářili se hrdě, až pohrdavě. „Ty krysy si nic lepšího nezaslouží.“

Přihlížející si přestali všimát zajatých mužů, jakmile se přiblížily vozy s ženami a plačícími dětmi. Lidé odvraceli oči, prosili o shovívavé zacházení a potichu se modlili. Tullus jimi z duše opovrhoval. Zajali je kvůli válce, která se vede vaším jménem, pomyslel si. Tak se na to dívejte.

Přestal si dělat starosti, když šli kolem zajatci s nejvyšším postavením. Mezi nimi Bato, jeden z vůdců tři roky trvajícího povstání. Náčelník se širokými rameny, vysoký a v plné bojové zbroji, si vysloužil potlesk lidí tím, že zvedl zaťaté pěsti, až mu řetězy, které je spojovaly, zachrastily.

„Chystají se ho popravit?“ zeptal se Tullus muže vedle sebe, který vypadal jako dobře situovaný kupec.

„Tiberius rozkázal, že by měl žít, protože nechal naše vojsko uniknout v Andretiu a čestně se vzdal.“

Tullus nedal najevo, jak ho to překvapilo. „To je od Tiberia velkorysé.“

„Ať mu bohové žehnají a chrání ho. Rozhodl, že Bato má žít v Ravenně a má tam mít veškeré pohodlí.“

„Slyšíš to?“ pošeptal Tullus Fenestelovi, když se kupec podíval jinam. „Pitomej barbar má lepší zacházení než my.“

„Mě už nic nepřekvapí,“ ušklíbl se Fenestela.

Navzdory tomuto zjištění Tullus volal ze všech sil, stejně jako všichni kolem, když se na voze taženém čtyřmi nádhernými

bílými hřebci objevil Tiberius. Všude se rozléhalo provolávání slávy, křik a troubení. Tiberius, zářící v rudé tunice a tóze vítězného generála a s tváří nabarvenou načerveno, držel v jedné ruce žezlo a v druhé vavřínovou ratolest. Nebyl moc hezký, protože měl tlustou bradu a dlouhý nos, ale přesto působil v tento den, nejdůležitější v jeho životě, majestátně. Za ním stál otrok, který měl za úkol držet mu po celou dobu nad hlavou vavřínový věnec.

„TI-BE-RI-US! TI-BE-RI-US! TI-BE-RI-US!“ skandoval dav.

Možnost, že Tiberius Tulla pozná a zařadí si ho do souvislostí, byla mizivá – setkali se jen jednou – ale když kolem něj císařův dědic projížděl, raději sklopil zrak. Nečekal však, že hned za Tiberiovým vozem pojede jeho synovec Germanicus, s nímž se Tullus také setkal. Byl vysoký, statný se souměrnými rysy, měl silnou čelist a husté hnědé vlasy. I za normálních okolností to byl velice pohledný muž a v zářivé zlatené zbroji připomínal boha.

Když Tullus zvedl hlavu, hleděl přímo na něj. Germanicus zamrkal, zamračil se a naznačil rty: „Poznal jsem tě.“

Tullus se lekl, jako když na nováčka zařve centurion. S hrůzou si uvědomil, že právě nastala chvíle, kdy průvod zpomalí, a Germanicus tam zůstane. Chtěl se skrčit, otočit se a utéct, ale opustily ho síly. Germanika si všiml i Fenestela. Otočil hlavu a zatáhl Tulla za ruku. „Zmizme odtud!“

Ten dotek Tulla probral. Jenže v tu chvíli Germanicus zvolal: „Ty tam! Centurione!“

Tullus rychle přemýšlel. Patřilo to jemu, tím si byl jistý. Mohl by předstírat, že neslyší, dívat se jinam a doufat, že se průvod pohne, než bude mít Germanicus čas nechat ho zatknout. Mohl utéct jako krysa, kterou překvapí, když se otevře víko kanálu, jenže pak by ho pronásledovali, nebo se mohl zachovat jako chlap a Germanikovi odpovédět.

Nevšímal si Fenestelova nespokojeného zasyčení, postavil se do pozoru a pohlédl na Germanika. „Myslíte mě, pane?“

„Myslím. Sloužil jsi u řeky Rhenus, vid’?“

„Máte dobrou paměť, pane,“ odpověděl Tullus a přál si, aby se země otevřela a pohltila ho. Jestli si Germanicus vzpomene, o čem spolu hovořili – o Arminiově přepadení a zničení Varovy armády – je mrtvý. Porušení císařského zákazu je těžký zločin.

„Utečme,“ pošeptal mu Fenestela naléhavě.

„Setkali jsme se tam loni,“ řekl Germanicus.

„Ano, pane. Je pro mě čest, že jste si to vybavil.“ Tullus koutkem oka zahlédl, že se Tiberiův vůz rozjel. Nech mě, modlil se. Nejsem nikdo důležitý.

„Přiď za mnou, až skončí oběti. Před Senát.“

„Dobře, pane.“

Nápad, že by mohl do té doby utéct, zavrhl, protože Germanicus pokývl a hned se k nim začali prodírat dva strážci. Sakra, zaklel v duchu. On ví, že nemám být v Itálii ani v Římě. „Uteč,“ rozkázal Fenestelovi. „Tebe neviděl.“

„Nebudu před těmi nafoukanci utíkat,“ odsekl Fenestela a zadíval se na nablýskanou zbroj a přilbice strážců.

„Fenestelo...“

Ten jen vystrčil útočně bradu. „Patřím k vám, pane.“

Jsem hlupák, pomyslel si Tullus. Pyšný hlupák. Stejně jako Fenestela. Přežili jsme všechno, co na nás Arminius a ti jeho prašiví psi nachystali, jen proto, aby nás chytil jeden z našich.

V duchu slyšel, jak jim čtou rozsudky smrti.

* * *

Čekání před Senátem, trvalo možná dvě hodiny, Tullovi připadalo jako věčnost. Všechno, co se odehrávalo – odvádění zajatců, kteří měli být popraveni pod Kapitolem, příjezd Tiberia k Jupiterovu chrámu, pokřik lidí a rozdávání chleba a vína – měl jako v mlze. Náladu mu nezvedl ani příchod vojáků pochodujících za Tiberiem, což byla část průvodu, kterou si moc přál vidět. Byl zoufalý a vyčítal si, že zničil Fenestelovi život, a přitom chodil kolem Senátu a sledoval neproniknutelné tváře strážců.

V jednu chvíli uvažoval, že vojáky zabije, aby mohli utéct. Naštěstí se s tím svěřil Fenestelovi a ten ho od toho rychle odradil. „To není dobrý nápad. I kdyby se nám to podařilo, což je nepravděpodobné, protože nemáme zbraně, měli bychom v patách posádku z celého města. Nedal bych tomu velké šance. Sed' klidně a modli se. To je naše největší naděje.“

Fenestela se nikdy moc nemodlil, a tak bylo jasné, co si myslí, že s nimi udělá Germanicus. Tullus neochotně poslechl a uklidnil se. Připadal si jako vrah, co čeká na popravu.

Když Germanicus potichu dorazil, zaskočilo ho to. Doprovázel ho jenom jeden jezdec, ale ta nádherná zbroj nenechala nikoho na pochybách, jaké je jeho postavení. Takhle zblízka byla jeho nadřazenost, zdůrazněná vysokou postavou a kouzlem osobnosti, ještě patrnější. Tullus se postavil do pozoru, záda rovná, ramena co nejvíc zatažená. „Pane!“

„Pane!“ Fenestela připomínal jeho odraz v zrcadle.

„Jméno?“ zeptal se Germanicus.

„Centurion Lucius Cominius Tullus, pane. Ze sedmé kohorty páté legie.“

„Kdo je tohle?“ Podíval se na Fenestelu a s lehkostí seskočil. Průvodce si od něj vzal otěže a odvedl koně k nejbližšímu žlabu.

„Můj optio, pane. Jmenuje se Fenestela.“

Germanicus se na Fenestelu zběžně podíval. „To je ale ošklivý chlap.“

Já mu to můžu říkat, ale ty ne, pomyslel si Tullus rozzlobeně. „To je, pane, ale je oddaný a statečný. Nepotkal jsem lepšího vojáka.“

„Velká chvála od důstojníka... Kolik let jsi ve službě?“

„Třicet, pane.“ A kvůli dnešku je to všechno k ničemu, blesklo Tullovi hlavou.

Germanicus povytáhl obočí. „Proč ses nenechal propustit?“

„Víte, jak to je, pane. Armáda je můj život.“ Germanikův vlídný tón dával Tullovi naději. Je možné, že si nepamatuje podrobnosti jejich rozhovoru, třeba zapomněl, že se Tullus účastnil bitvy, kde Varus ztratil tři legie.

„Jistě.“ Germanicus přecházel sem tam a mlčel.

Tullus znovu znejistěl.

„Pokud vím, vojáci, co sloužili u sedmnácté, osmnácté a devatenácté legie, mají zakázanou celou Itálii.“

Řekl to potichu, ale před Tullem se znovu otevřela propast. I když řekl, že slouží v páté, Germanicus věděl své. „To... ano. To mají, pane.“

„Ale oba dva jste tady,“ prohlásil Germanicus přísně a tyčil se nad Tullem.

„Ano, pane.“ I když to bylo těžké, Tullus hleděl na Germanika zpříma.

„Propadli jste životy.“

„Ano, pane,“ ucedil Tullus skrz zuby.

„Proč jste v Římě?“

„Chtěli jsme vidět hlavní město, pane, ale ze všeho nejvíc být svědkem Tiberiovy triumfální jízdy. Oba jsme sloužili v Illyriku, pane – sice jenom rok, ale byli jsme tam.“

„Sláva triumfální jízdy by smyla hanbu z toho, co se stalo v Germánii.“

„Něco takového, pane,“ zamumlal Tullus, který si předtím neuvědomil, že tohle byl jeden z důvodů.

„Znovu mi pověz, jak to přepadení dopadlo pro tebe a tvé muže.“

Vzpomínky, jichž se zbavil teprve nedávno, byly pořád živé. Znovu vyplul na povrch žal nad padlými vojáky, který se pokoušel od té katastrofy pohřbít co nehlouběji. Kromě toho se strašně styděl, že neuchránili orla legie. A teď o tom všem musel mluvit znovu. Neměl však jinou možnost než poslechnout. Vždyť Germanicus je jeden z nejmocnějších lidí v říši.

Tullus tedy poslušně vyličil, jak podezíral Arminia kvůli tomu, co vyslechl jeho sluha Degmar. Bylo to smutné vyprávění. Jak mu Varus neuvěřil – dvakrát – jak Arminius lhal, že Angrivariové povstali proti Římu, jak se Varus rozhodl proti nim zasáhnout, a proto nařídil, ať armáda sejde ze silnice do Vetry a vydá se po úzké lesní cestě, o prvním útoku a o nepopsatelné hrůze, která se odehrávala v následujících dnech.

Tullus popsal časté výpady Germánů. Stále rostoucí počet římských obětí. Děsivý barritus nepřítelů. Nepřestávající déšť. Všudypřítomné bláto. Jak morálka legionářů postupně ochabovala. Ztrátu prvního orla a potom druhého – ten byl osmnácté legie, kde sloužil Tullus. Jak si uvědomili, že nikdo z nich neunikne.

V tu chvíli se Tullovi sevřelo hrdlo. S velkým úsilím vyprávěl dál, jak se mu nakonec snad zázrakem podařilo vyvést z té krvavé bažiny patnáct vojáků. S Degmarovou pomocí se dostali do bezpečí římské pevnosti v Alisu. Společně s jeho posádkou se vydali na základnu legií ve Veteře a nepřítel je pronásledoval, ale přesto se tam dostali. Když domluvil, přerývaně dýchal. Ty dny, nejhorší v jeho životě, se mu nesmazatelně vryly do paměti.

Germanicus celou dobu mlčel. Po chvíli se zeptal: „Kolik lidí přežilo?“

Tullus se poškrábal na hlavě. „Myslím, že necelé dvě stovky, pane. Nepočítám v to ty, co Germáni zajali.“

Germanicus se podíval na Fenestelu, který zůstával vážný. „Stalo se to tak, jak říká tvůj centurion?“

„Jo, pane, jenže to bylo ještě horší,“ přikývl Fenestela. „Daleko horší.“

Zase nastalo ticho a Tullus ani Fenestela se neodvážili promluvit.

Tullus se podíval vděčně na Fenestelu a znovu zalitoval, že optio neposlechl jeho rozkaz a neutekl. Hluboko v srdci však byl rád, že ho má po boku. Svého optia, nejvěrnějšího přítele, měl vedle sebe za všech okolností. Teď spolu vybojují poslední bitvu, až se postaví svým katům.

Výslech ještě neskončil. „Pokud si vybavuji, byl jsi vrchní centurion?“ zeptal se Germanicus.

„Ano, pane. Ve druhé kohortě osmnácté legie.“

„Tu hodnost už nemáš.“

„Ne, pane. Po přepadení mě degradovali.“ Nezmínil se o Tuberovi, který se o to zasloužil. Nemělo to smysl.

„Kolik falér jsi získal?“ zeptal se Germanicus a Tullovi se ulevilo, že generál změnil téma.

Zmínka o vyznamenáních za statečnost byla Tullovi nepříjemná. „Devět deset, pane, tak nějak.“

„Jedenáct, pane,“ upřesnil Fenestela. „A každou z nich si zasloužil.“

„Děkuji, optio,“ řekl Germanicus nevrle.

Fenestela se začervenál a odvrátil hlavu. Germanicus studoval dlouze Tullovu tvář, až taky zrudl a podíval se jinam. Tak vynes rozsudek smrti, ať je to za námi, chtělo se Tullovi říct.

„Zdá se mi...,“ Germanicus se zarazil.

Tullovi se rozbušilo srdce. Zarytě hleděl do země.

„Podle mě by to, co jsi udělal ty, dokázal málokdo.“

Zmatený Tullus zvedl hlavu a pohlédl Germanikovi do očí. „Prosím, pane?“ zeptal se.

„Když najdu správné muže, беру si je k sobě, centurione. A vypadá to, že ty prostě takový jsi. A taky statečný a dobrý důstojník. Tvému vyprávění věřím. Kdybych tě nechal popravít, bylo by to plýtvání a připravilo by to říši o správného syna.“

„Já...,“ vypravil ze sebe Tullus.

Germanicus se usmál. „Nenechám tě popravit ani potrestat za neuposlechnutí zákazu, centurione. Ani tvého optia. Na tvém místě bych možná taky přišel do Říma, abych viděl takovou podívanou, jakou je Tiberiova triumfální jízda, která se koná po-prvé po třiceti letech.“

„Ano, pane. Dě-děkuju, pane,“ vykoktal Tullus.

„Moje rozhodnutí není vůbec nezištné. Císař, ať mu pože-hnají bohové, mě brzy jmenuje guvernérem provincie Tres Gal-liae a Germánie. Budu potřebovat dobré vojáky. A schopné důstojníky jako ty.“ Zatímco se Tullus snažil nedat najevo pře-kvapení a radost, Germanicus pokračoval: „Ponížení od Armi-nia samozřejmě nebylo zapomenuto. Mám v úmyslu vést legie přes řeku a získat zpátky všechno, o co jsme přišli. Nemyslím tím jen území a bohatství, ale také tři orly. Pomůžeš mi v tom? Dohlédneš na to, aby byl Řím pomstěn?“

„Bylo by mi ctí, pane.“ Tullus zaslechl, jak Fenestela sou-hlasně zavrčel.

„Dobrá.“ Germanicus ho poplácával po rameni. „Vyhledám tě, až dorazím na hranice. Není skvělé tak brzy se vrátit ke svým povinnostem?“

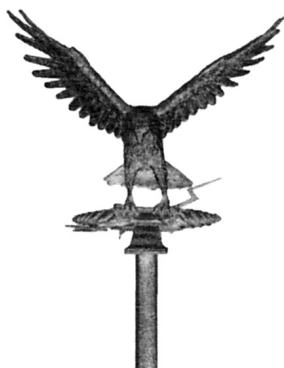
„To rozhodně je, pane.“ Tullus sledoval s úžasem, jak si Ger-manicus nechal přivést koně a odjel. Oba strážci za ním.

Tullovi se třásla kolena. Sedl si na schod u obchodu a Fe-nestela před ním radostně poskakoval. „Kdo by to čekal, co?“

„Jo,“ řekl Tullus a uvažoval, jak mu v jednu chvíli hrozila potupná smrt, ale vzápětí ho pochválil císařův nevlastní vnuk a umožnil mu získat zpátky svou čest.

Toho dne se na něj usmívali bohové a doufal, že v tom bu-dou pokračovat, až se pokusí pomstít a ulovit zpět zlatého orla jeho bývalé legie.

ČÁST PRVNÍ

Konec léta roku 14

Hranice Germánie

Kapitola první

Koncem léta se na hranicích Germánie shromáždily ve velkém přechodném táboře nedaleko města Ara Ubiorum čtyři z místních legií – první, pátá, dvacátá a jedenadvacátá. Tullus nejdřív strávil odpoledne se svými muži na větrném cvičišti před táborem a pak zamířil do oblíbené nálevny U Sítě a trojzubce v nedalekém stanovém městečku. Polovina legií z této provincie se sešla tady, kousek od pohraničního města Ara Ubiorum, aby si nacvičila taktiku pro nadcházející rok. Jak bylo zvykem, brzy za nimi dorazila spousta civilistů – obchodníci všeho druhu, hostinští, hokynáři, prostitutky, věštecí a další. Všechny přilákala vidina obchodu s víc než šestnácti tisíci legionářů.

Když žíznlivý a unavený Tullus dorazil do oblíbeného hostince, bylo tam plno. Nedělal žádné cavyky, vždyť stůl vzadu nebyl jeho majetek, a vybral si místo kousek dál. Tahle „hospoda“ se mu líbila, protože stan, kde se nacházela, byl malý, zastrčený a blízko dobrého nevěstince. Majitel byl vysloužilý voják a bývalý optio. Nepřevzal drsné chování opilých zákazníků, ale zachoval si přisprostlý smysl pro humor. Víno měl docela dobré a i jídlo ušlo.

Ceny byly vyšší, než si mohli dovolit obyčejní vojáci, a tak sem chodili hlavně důstojníci. Po dlouhé službě v legiích mu to dokonale vyhovovalo. Měl své muže rád, dokonce i ty největší zvrhlíky v centurii, jimž velel posledních pět let, ale když měl po práci, rád si od nich odpočinul. Taký tady mohl říkat to, co nemohl, když byli poblíž obyčejní legionáři.

Nejdřív seděl sám, a tak se zamyslel. Nebylo to stejné jako dřív v osmnácté. Jak by taky mohlo. Tullus v ní sloužil patnáct

let, stal se velitelem druhé kohorty a patřil k nejvyšším centurionům v celé legii. Znal každého centuriona a většinu nižších důstojníků osmnáctě jménem. Vážili si mě, přemítal, a teď jsem jen obyčejný centurion v sedmé kohortě legie, kterou sotva znám. Zasraná sedmá! Většina centurionů této legie byla přinejmenším o deset let mladší než on. Nejvíc mu vadilo, že ještě ke všemu měli ti mladíci vyšší hodnost.

Mnozí se chovali zdvořile, ale asi deset z nich bylo od začátku proti němu. Neunikly mu jejich přezíravé pohledy ani ironické poznámky. Bylo to sice proti jeho přirozenosti, ale pokud to bylo možné, do přímého sporu s nimi nešel. Už neměl tolik sil jako dřív a radši si je šetřil na boj s těmi, kterým se chtěl pomstít – skutečnému nepříteli Arminiovi a germánským kmenům.

Budoucnost vypadala v tomto ohledu slibně. Germanicus se opravdu stal guvernérem. Nejdřív sice musel v tak obrovské provincii dohlédnout na provedení soupisu obyvatel podle majetku, a tak v tomto roce tažení do Germánie neplánoval, ale na jaře se situace změní. Tullus se doslechl, že vojsko, které překročí Rhenus, by mělo být velké – až osm legií – a že s nepřáteli říše nebude mít žádné slitování.

Víno vypil jedním douškem a vychutnával si, jak mu příjemně zahřívá útroby. Prázdný byl i džbán, co si koupil, a tak se rozhlížel po obsluze.

Nejdřív kolem prošla hubená žena se zkaženými zuby, jejíž jméno si nedokázal vybavit. „Ještě víno,“ objednal si.

„Ano, pane.“ Vzala si džbán, ani se nezastavila.

Radši zvolním, řekl si, když zmizela směrem k nálevnímu pultu. Možná to bude dlouhý večer. „Nařeď to vodou, čtyři ku jedné,“ zavolal za ní.

Otočila se, povytáhla obočí, ale přinesla ředěné víno.

Čas ubíhal. Přišlo několik centurionů a optiů ze šesté kohorty a pozvali Tulla k jejich stolu. Po hodině příjemného rozhovoru zapomněl na předsevzetí omezit pití. Dal si ještě jeden džbánek a uvažoval, že je načase objednat si další. Fenestela se objevil v pravou chvíli. „To je na mě,“ navrhl.

Tullus zvedl ruce. „Zvu tě.“

Fenestela se vrátil se třemi džbánky. „Už je tady dost plno,“ vysvětlil. „Aspoň nemusím stát ve frontě.“ Jeden posunul k dalším důstojníkům a zbývající dva postavil mezi sebe a Tulla.

Ťukli si a napili se. „Ať nás Germanicus dovede k vítězství a ať najdeme ztracené orly,“ řekl Tullus a ještě jednou si s Fene-
stelou přitukl. „A ať zabijeme nebo zajmeme Arminia.“

„Jo. Na jarní tažení.“

Znovu se napili.

„S chlapy všechno v pořádku?“ zeptal se Tullus. Poslal Fene-
stelu, ať odvede vojáky zpátky do tábora a dohlédne na splnění
posledních povinností.

„V pořádku. Stěžovali si na moc dlouhé cvičení a že by chtěli
horkou koupel, a ne se mýt ve studené řece. Jako vždycky. Nej-
víc reptali odvedenci.“

„Nic nového,“ zasmál se Tullus.

„Piso se zase přihlásil na hlídku.“

„Díky bohům, že jsme ho u nás udrželi. A taky Vitellia.“ Ti dva
jsou trochu jako on a Fenestela, uvědomil si Tullus. Naprostý
opak, co se týče vzhledu. Zatímco Piso byl vysoký a dobrosr-
dečný, Vitellius byl malý a zatrpklý. Přesto byli nejlepší kama-
rádi a výborní vojáci.

„Jsou to správný chlapi.“

„To je pravda.“ Po přepadení by si Tullus nejraději podržel
všechny legionáře z původní jednotky, jenže takhle to v armádě
nechodí. Nebýt Caedicia, bývalého prefekta tábora Alisa, který
je teď jeho dobrý přítel, z původních podřízených by si neudr-
žel nikoho. Ani Fenestelu. Rychle tu myšlenku zaplašil. Měl
Fenestelu a Pisa i Vitellia. To je důležitější než jeho degradace.

Ostatní vojáci nebyli špatní, i když někteří z nich – hlavně
odvedenci – se pro vojenský život moc nehodili. Odvedence na-
verbovali násilím v měsících po Arminiově přepadení, kdy pa-
noval všeobecný strach a císařův původní požadavek na dob-
rovolníky se nesetkal s velkým pochopením. Augustův nucený
nábor skončil tím, že se tisíce lidí připojily k legiím u řeky Rhe-
nus proti své vůli. V každé jednotce se takoví našli a v některých
jich bylo víc než v jiných. Tullus byl moc rád, že ve své centurii
jich má jen asi pětadvacet.

Ozval se močový měchýř. „Za chvíli jsem zpátky,“ řekl
Fenestelovi. „Drž mi místo.“

Po návratu s nevolí zjistil, že o dva stoly dál sedí čtyři centu-
rioni z druhé kohorty a dva z první spolu s nižšími důstojníky
z jejich jednotek. Nedalo se říct, že jsou zrovna nepřátelé – neměl

mezi sebou zas tak špatné vztahy – ale spíš sokové. Sedl si na-proti Fenestelovi, který k nim byl otočený zády. „Viděl jsi...“, začal.

„Jo,“ zamračil se Fenestela. „Ty nafoukanci si mě nevšimli.“

„Mě taky ne.“ Tak je to nejlepší, pomyslel si Tullus a sklonil hlavu. Nemohli se s Fenestelou postavit deseti chlapům, nehledě na to, že takové chování bylo pro centuriony nepřípustné. Netoužil ukončit kariéru v podřadnější kohortě nebo mezi mužstvem.

„Poslouchej, co říkají.“

Tullus nastražil uši. Jako vždycky tam byl dost velký hluk. Chlapi se hlasitě bavili, zpívali a občas se nahlas smáli. Naštěstí dva nižší důstojníci mezi jejich stolem a stolem se skupinou centurionů hovořili šeptem. Nejspíš si povídají o tom, do kterého nevěstince zajdou, napadlo Tulla.

Centurioni probírali tažení v příštím roce. „Už se těším, až vypadneme z tábora a dáme germánským děvkám lekci. Dlouho se z toho nevzpamatují,“ prohlásil Flavoleius Cordus, tlustý muž se zapadlými očima. Byl to vrchní centurion druhé kohorty, tedy na stejné úrovni jako Tullus tehdy v osmnácté. Už to stačilo, a navíc byl Cordus dobrý důstojník, oblíbený v legii. Taký s potěšením připomínal Tullovi, že – aspoň podle něj – není správné nechávat některé Varovy potupené vojáky sloužit v páté legii.

„Zvládneme to líp než Varus,“ chvástal se Castricius Victor, služebně nejstarší centurion z třetí kohorty a Cordova pravá ruka. Měl postavu vola a povahu divokého býka a báli se ho vojáci i nižší důstojníci. Navíc to byl nafoukaný velkohubý netešánek. Tullus se domníval, že centurionem se stal díky obrovské postavě a odvaze. „Ne že by to bylo těžké,“ zavrčel Victor.

Nižší důstojníci u stolu – optiové, signifeři a tessariové – souhlasně zamručeli.

„To bych chtěl vidět, jak se nás kmeny snaží překvapit,“ řekl Cordus. „Sedmnáctá, osmnáctá a devatenáctá musely jít jako ovce, když je takhle přepadli.“

Z jejich řečí bylo jasné, že vůbec nechápou masakr v tom lese. Tullus přemohl vztek. Kdyby ztropil scénu, nebylo by to k ničemu. „Jako kdyby jim se to stát nemohlo,“ zamumlal.

„Já vím,“ mračil se Fenestela.

Tullus dál poslouchal, co si vedle povídají. Zanedlouho změ-

nili téma a přešli na nedávné nepokoje mezi legionáři. Někteří důstojníci tvrdili, že existuje skutečný důvod k obavám, ale Cordus a Victor je okřikli.

Tullus už to taky slyšel, ale u svých mužů nic takového nepozoroval. „Dověděl ses něco?“ zeptal se Fenestely.

Fenestela byl čím dál opatrnější.

Tullus praštil pěstí do stolu. „Tak mluv!“

„Uklidni se.“

Kdyby mu tohle řekl někdo jiný, vrazil by mu jednu mezi oči. Jenže s Fenestelou už toho tolik zažil. „Tak mi to řekni,“ poručil.

„Několikrát se sešli. Byli tam i někteří od nás. Já ne,“ dodal Fenestela.

„Kvůli čemu?“

„Jak jsem vyrozuměl, chtějí vyšší žold a aby starší vojáci měli zaručený odchod do výslužby. Valná většina z těch, co tam byli, jsou obyčejní legionáři. A jak si umíš představit, spousta odvedenců. Proslýchá se, že jsou do toho zapletení i chlapi z jedenadvacátý, ale to nemusí být pravda.“

„Proč jsi mi to sakra neřekl?“

„Ta setkání nic neznamenaají. Je to jako horký vzduch nad hromadou výkalů v zimním ránu. Zasmrdí, ale nic za tím není.“

„To posoudím sám. O kolika našich tady mluvíme?“

„O několika odvedencích,“ připustil Fenestela. „O šesti, možná deseti.“

„U všech bohů, Fenestelo!“ zasyčel Tullus.

Fenestela nešťastně rozhodil rukama. „Možná jsem se ti o tom měl zmínit.“

„To jsi sakra měl. Odteď chci slyšet o všem, je to jasný?“

„To sedí od člověka, co mi řekl o svém podezření ohledně Arminia až večer předtím, než jsme se vydali do Vetery,“ ohradil se Fenestela. Zvedl ruku, když Tullus znovu zaklel. „Jen klid. Budu ti říkat všechno, co se dovím.“

„Tak dobře,“ řekl Tullus, napil se a napadlo ho, jestli už neztrácí obezřetnost. Před pěti lety by něco takového jeho pozornosti neuniklo. Určitě to je proto, že se teď straní společnosti vojáků. Důvod byl prostý. Odvedenci byli jako osina v zadku a další povinnosti – schůze na velitelství a podobně – mu zabíraly veškerý čas. Avšak moc dobře věděl, že to je kvůli něčemu jinému.

Dával si velký pozor, aby mu podřízení nepřirostli k srdci. Smrt, kterou našla během přepadení skoro celá jeho kohorta a samozřejmě i jeho legie, mu v duši zanechala hlubokou ránu a ta se hojila jen velice pomalu. Kdykoli se objevily náznaky zlepšení, musel pomyslet na zmasakrované vojáky a ztraceného orla a ten původní bolestný stav byl zase tady.

Pevně sevřel pohár s vínem. Jednou své muže a svou legii pomstím, přísahal si. Všechno bude v pořádku, až Arminius zemře, jeho bojovníci padnou a orel osmnácté legie bude zpátky. Germanicus nás dovede k vítězství. Vím to.

„No není tohle Tullus, ten hrdina z Teutoburského lesa?“

Na Tulla padla rudá mlha. Zvedl hlavu a uviděl, jak se nad ním šklebí tlustá Cordova tvář. „Nejsem žádný hrdina,“ bránil se Tullus a strašně si přál vrazit mu zuby až do krku.

„Dělám si legraci.“ Cordus zavolal na své druhy: „Je tady Tullus. Centurion, co zachránil z celé kohorty deset vojáků.“

Fenestela natáhl ruku, aby Tullovi zabránil vstát, ale nestihl to.

„Bylo jich patnáct,“ řekl Tullus a přistoupil ke Cordovi tak blízko, že ten bezděčně couvl. „Patnáct.“

Cordus zrudl. „Uhni, Tulle. Zapomínáš, že mám vyšší hodnost.“

„Promiňte, pane,“ opravil se Tullus sebevědomě.

„Ty drzý pse!“

Tullus se naklonil a zašeptal Cordovi do ucha: „Rád se mi posmíváš, ale vsadím roční gáži, že ty bys lesem neprošel. Posral by ses a utekl do bažiny, jak to udělala spousta vojáků, nebo by ses zabil, protože by ses nedokázal postavit smrti v boji.“

„Jak se opovažuješ?“ zasyčel rozzuřený Cordus.

Tullus se rychle rozhlédl. Všichni se na něj dívali. Tak jo, pomyslel si. „Těším se na vaše velení, pane, až se příští rok vydáme na tažení. Ostatně jako každý důstojník z legie.“ Zaznamenal, že hlavy kolem přikyvují a pár lidí zvedlo pohár. Kromě Fenestely, Victora a ostatních u jeho stolu nikdo z přítomných neměl tušení, jak se s Cordem nenávidí. Tullus zvedl džbáněk. „Na našeho generála Germanika a na vítězství nad divochy.“

Většina hostů vstala a hlasitě skandovala. „Germanicus! Germanicus!“

Cordus se k nim neochotně přidal. Když Tullus zamířil na latrínu, zle se na něj podíval, ale Tullovi to bylo jedno. „Myslím, že tahle runda je na mně,“ zamumlal, když si znovu sedl. Pak jim prozradil, co Cordovi řekl, a Fenestela se zasmál. „Tohle ti jen tak nezapomene.“

„Možná ne,“ odpověděl Tullus klidně. „Ale nenechám se takhle urážet. Dostat se z toho lesa s tebou a dalšími bylo to nejtěžší, co jsem kdy udělal. A taky jsem na to nejvíc hrdý, i když jsem jich měl zachránit víc.“

Fenestela mu stiskl ruku. „Nikdo by nedokázal udělat víc než ty. Nikdo. Každý, kdo tam byl s námi, by řekl to samé. Slyšíš?“

Fenestelova slova nedokázala Tulla přesvědčit, že nezklamal, ale přikývl.

Jako kdyby optio vycítil Tullova muka, nalil mu plný pohár a přistrčil mu ho. „Na padlé kamarády. Snad se s nima jednou setkáme.“

„Jednou,“ řekl Tullus nešťastně a napil se.

* * *

Před stanem se ozval dusot cválajícího koně, který zamířil po silnici na sever. Takový spěch byl neobvyklý, takže se všichni otočili a zajímali se, kdo to byl. Optio, který seděl u vchodu, vykoukl ven. „Vypadá jako úřední posel,“ hlásil.

Zanedlouho se hluk uvnitř vrátil na předchozí úroveň a muži teď rozebírali důvody, proč posel jel tak rychle. Až později Tullus zjistil, že nikdo neuhádl, jak neblahou zprávu nesl.

Krátce potom, co jezdec odjel, byl zvenku slyšet křik a pláč. Tentokrát se šel podívat, co se děje, jeden centurion. Když se asi po dvaceti vteřinách vrátil, všiml si ho jenom Tullus. Muž byl bledý jako nová tóga senátora. Tullus umlčel Fenestelu a ukázal hlavou na centuriona, který se zhluboka nadechl a pravil: „Augustus je mrtvý.“

Tullovi se udělalo slabo. Fenestelu to tak šokovalo, až vypadal směšně. Moc lidí to však neslyšelo.

„AUGUSTUS JE MRTVÝ,“ zařval centurion. „CÍSAŘ ZEMŘEL.“

Všichni ztichli. Nejedeen pohár spadl na zem. Hudebník, který hrál na flétnu, svou skladbu nelibozvučně utnul.

„Jak to víš?“ zavolal Tullus a přidali se i ostatní.

„Ta zpráva prý právě dorazila z Říma,“ odpověděl centurion. „Poslové se pak rozjeli z hlavního města do všech koutů říše. Jezdili prý ve dne v noci.“

Nastal zmatek podobný tomu venku. Důstojníci ztěžka došli na místa a sevřeli si hlavy v dlaních. Někdo plakal. Jiný se modlil. Někteří dokonce mrtvému císaři připíjeli.

„Sakra,“ zaklel Tullus a připadal si unavený jako po dvacetimílovém pochodu. Augustus mu zakázal přístup do Itálie, ale byl to vcelku dobrý panovník. „Vládl pětáctýřicet let. Na jednu stranu jsem si myslel, že to tak bude navěky.“

„To většina z nás,“ řekl Fenestela.

Tullus vykoukl ze stanu. Venku stála skupina legionářů. Nikdo si toho nevšiml, ale tihle muži nesdíleli smutek, který byl patrný všude kolem. Stáli tak těsně u sebe, že se málem dotýkali hlavami.

Tullovi přeběhl mráz po zádech. Za roky ve funkci centuriona získal zvláštní schopnost rozpoznat problém. „Něco chystají,“ pošeptal Fenestelovi.

A ten, místo aby mu řekl, že si jen něco namlouvá, odpověděl: „Taky si myslím.“

Vyhlídka na příjemný večer se vypařila jako jinovatka na vycházejícím slunci. Nastanou problémy. Cítil to v kostech.

Kvůli smrti císaře.

Kapitola druhá

V ečer druhého dne po děsivé zprávě o Augustově smrti odpočíval legionář Marcus Piso ve stanu, který sdílel se sedmi dalšími muži. Byl unavený – postaral se o to jejich centurion Tullus nekonečným pochodováním – ale nemohl usnout. Chápal by to, kdyby nevstával ráno tak časně. Teplá vlněná deka pod ním, mihotavé světlo olejových lamp na zemi a tichý hovor jeho druhů se spojilo do důvěrně známé směsice, při které se krásně usíná.

Chrápání mu prozradilo, že alespoň jeden voják spí. Rychle se rozhlédl a ujistil se, že to je pravda. Dva nejbližší od něj leželi s hlavami u sebe a něco si šeptali a popíjeli z měchu víno. Trochu se nadzvedl, aby viděl na muže na opačné straně stanu. Jeho nejbližší kamarád Vitellius měl oči zavřené. Další dva hráli *latrunculi*. Poslední voják, další Pisův kamarád, v posteli nebyl. Může být kdekoli, pomyslel si Piso – na latríně, v jiném stanu nebo někde žebrá o víno nebo jídlo. Jedinou nadějí, že najde další hráče, vkládal do Vitellia.

„Chce si někdo zahrát kostky?“ zeptal se Piso, jako vždycky natěšeně.

Žádná odezva.

„Kdo si chce zahrát kostky?“ řekl hlasitěji.

Chrápání muže naproti ustalo. Několikrát zachrochtal a otočil se k Pisovi zády.

Piso si povzdechl a podíval se na ty dva, co popíjeli. „Máte zájem?“

„Znáš mě. Nemám peníze,“ odpověděl jeden.

„Ani náhodou. Vždycky vyhraješ,“ řekl druhý.

Piso si prohlížel dvojici, která hrála latrunculi. „Má někdo z vás zájem?“

„Tahle hra nás začíná bavit,“ dostalo se mu odpovědi. „Možná později.“

Zklamaný Piso se zadíval na Vitellia. „Slyšíš, Tellie?“

„Hmmm...“

„Vstávej!“

Vitellius se zamračil, protřel si oči a podíval se rozzlobeně na Pisa. „Doufám, že máš něco důležitého. Zrovna se mi zdálo, jak si to rozdávám s tou ryšavou děvkou v Bacchově háji.“

„Nemáš na ni peníze,“ zavrčel Piso. Bacchův háj byl jeden z lepších nevěstinců ve stanové vesnici před táborem a ryšavá byla jedna z nejhezčích tamních prostitutek. Všichni v legii s ní chtěli spát, ale jen málokdo na to měl peníze.

„Ve snu můžu, ty hlupáku,“ odsekl Vitellius. „Ale tys mě probudil. Co chceš?“

„Zahrát si kostky. Ale ne tady s těmi. S někým z jiného contubernia nebo z jiné centurie.“

„Pamatuju si jistou noc, kdy jsi začal hrát kostky,“ řekl Vitellius a nepříjemně se zasmál. „A nedopadlo to dobře.“

„To už je dávno,“ odbyl ho Piso a vzpomněl si, jak obehřál o všechny peníze jednoho vojáka krátce před Arminiovým přepadením. Toho to tak rozzuřilo, že si potom na Pisa, Vitellia a dalšího kamaráda přivedl kumpány. Kdyby nešel kolem Tullus, možná by je utloukli k smrti. Takhle z toho vyšli jen s modřinami. „Od té doby se nic takového přece nestalo.“

„Asi ne.“

„Tak půjdeš?“ naléhal Piso. „Přestav si, že bys vyhrál a mohl si dovolit tu ryšavou. A jestli nevyhraješ dost, rozdíl ti doplatím. Co bych neudělal pro kamaráda.“ Mrkl na něj.

„Tak dobře.“ Vitellius se s námahou posadil.

Piso se narovnal, pod nízkou střešou se shýbl a cestou ven se vyhnul hráčům latrunculi. Se zadržným dechem se přehraboval v páchnoucí hromadě sandálů u vchodu, až našel ty své. Když si je zavázal, zkontroloval si měšec. Byly tam kostky vyrobené z ocasních kostí ovce, co vážily tak akorát, hrst asů a menších mincí a pár sesterciů. Z jediného stříbrného dináru se na něj díval Tiberiův otlý profil. To musí stačit, pomyslel si Piso. Kostka neukáže pokaždé šestku, protože hody nelze

přesně nacvičit, a další žold bude brát až asi tak za dva měsíce. „Jsi připravený?“

„To jsem od chvíle, cos mě probudil,“ mračil se Vitellius, když se k němu venku přidal. „Kam jdeme?“

„Nejdřív zkusíme naši řadu stanů.“

„Proč se nedáme rovnou ke stanům druhé centurie?“ zeptal se Vitellius potichu. „Má tam být nějaká sešlost.“

Piso se na něj podíval a pokrčil rameny. Oba moc dobře věděli, že po Augustově náhlé smrti vybublá dlouhotrvající nespokojenost kvůli penězům a špatným životním podmínkám. Nedovolené shromáždění není zrovna nejvhodnější místo, kde hledat partnery pro hru, ale vzhledem k tomu, že dosud obehral vojáky ze všech contubernií jejich legie, nemělo valný smysl pátrat někde poblíž. Jenže on chtěl společnost. „Neměli bychom tam být, jestli budou mluvit o tom, o čem si myslím, že budou. Nechci, aby mi centurion druhé utrl hlavu, a co teprve Tullus, kdyby se dověděl, kde jsme byli.“

„Dáme si pozor,“ zamumlal Vitellius a zacinkal svým měšcem.

Piso se přesto rozhodl, že zkusí muže jejich jednotky, ale z každého stanu ho hnali, sotva tam strčil hlavu a zeptal se, jestli chce někdo zkusit štěstí. Když mu Vitellius připomněl, že to říkal, neodradilo ho to a zamířil ke stanům druhé centurie, které stály dost daleko od jejich. Na obloze byla spousta hvězd, a protože se zatím nedostavilo podzimní chladno, desítky legionářů byly ještě venku. Povídali si, popíjeli a opravovali si výzbroj. Scéna se nijak nelišila od ostatních večerů v roce, ale Piso vycítil jisté napětí.

Muži se tvářili nevrlé a mluvili šepem. Když se na některého zadíval, dočkal se podezřavého pohledu. Možná to není nejvhodnější večer na hraní, napadlo ho, ale pak si řekl, že to bude v pořádku. Jako ostatně skoro vždycky – Piso měl dar rozesmát lidi a získat si je. A potom je snáze porazil v kostkách. A bezpečněji. Musel však být opatrný a zdržet se alkoholu.

Piso se vyhnul stanům, které stály nejbliž stanů důstojníků druhé centurie. Nedělali sice nic špatného, ale lepší bylo vyhnout se velícím důstojníkům. Někteří centurioni a optiové moc rádi využili každé příležitosti, aby na člověku hledali chyby.

U dvou prvních stanů, které byly plné, lelkovali dva vojáci. Pisa nejdřív nic nenapadlo, ale jak se blížili, postoj mužů se

změnil a připomínal chování dveřníků v hostincích, když odhadují, jestli příchozí nebudou dělat problémy. Poznal v nich bratry. Podobali se jako vejce vejci. Měli havraní vlasy, lesklou kůži a atletickou postavu. Znali je všichni v kohortě.

Toho večera se netvářili zrovna přátelsky.

„Co chcete?“ zeptal se jeden.

Piso se podíval na Vitellia, a ten zvedl mírumilovně ruce. „Slyšeli jsme, že je tady nějaká schůzka. Tak jsme si říkali, že bychom si to mohli poslechnout.“

„A taky jsem myslel, že by si třeba někdo zahrál kostky,“ řekl Piso.

Dvojče, které se ptalo, vypadalo o něco přístupněji. „Z jaké jste centurie?“

„Náš velitel je Tullus,“ odpověděl Piso a pro všechny případy dodal: „Je pořádně přísný.“

„Jako všichni,“ zavrčelo první dvojče.

„Nafoukanci,“ přisadil si bratr. „Jděte dovnitř, jestli se tam vejdete. A o všem, co uslyšíte, držte jazyk za zuby.“

„Jasně.“ Piso a Vitellius poděkovali a vešli do stanu.

Uvnitř byla taková tlačenice, že se tam museli doslova procpat. Piso odhadl, že tam je víc než tucet lidí, ač je stan pro osm. Uprostřed bylo malé místo na olejové lampy, které vydávaly oranžovou záři. Když si Piso sedl těsně vedle Vitellia, objevil tři muže z jejich centurie. Kývli si na pozdrav.

Hovořil hubený legionář s propadlými tvářemi, kterého Piso znal, a pravidelně dělal pauzy, aby se jeho slova dostala k lidem venku. Piso pozorně poslouchal, ale měl strach z toho, co uslyší.

„Tvrdím, že to nemůže být náhoda,“ prohlásil Hubený ksicht. „Všechno, co se děje, má dobrý důvod. Když se naposledy prapory otočily proti větru, zemřel Drusus, pokoj jeho duši. To přece byla těžká doba, ne?“

Ozvaly se souhlasné výkřiky i tiché modlitby.

„Lidi z první kohorty byli včera na hlídce a zasypaly je krvavě rudé kroupy,“ pokračoval Hubený ksicht. Je hrozná doba.“

„Je to tak. Slyšel jsem, že když se chlapci z jedenáctý šli vykoupat do řeky, uviděli na druhém břehu mezi stromy temné postavy,“ řekl voják u dveří. „Ale Germáni to nebyli.“

Piso nevěděl, jestli má takovým historkám věřit, ale vzhledem k tomu, že si tolik mužů kolem sáhlo na amulety a prosilo bohy

o přízeň, bylo těžké nepropadnout obavám. Mračil se dokonce i Vitellius, a to byl nejkldnější člověk, jakého znal.

„Říkám vám, že nastal čas něco udělat,“ pokračoval Hubený ksicht. „Augustus nám nikdy nedal, co si zasloužíme a co nám dlužil. Nezajímalo ho nic jiného než psaní vlastního životopisu a to, jak se promění v boha.“ Ze smíchu, který následoval, byla cítit i nervozita, ale nikdo Hubený ksicht neokřikl, ať mlčí. „Tiberius se musí dovědět, že vojáky je třeba pořádně zaplatit. Musí s námi zacházet dobře, ne? Zasloužíme si pořádný žold, pořádné důstojníky a žádné úplatné otrokáře a při odchodu do civilu odstupné. Copak chceme tak moc?“

„Ne!“ odpověděli mu legionáři.

Hubený ksicht se usmál a zamával rukama. „Klid, bratři. Utište se. Nechceme, aby sem přišel na kontrolu centurion nebo jinej důstojník.“

„Co můžeme dělat?“ zeptal se voják s rovnými vlasy. „Připomínám centurionovi pět let, že už mám odslouženo. Ale protože se ztratily záznamy, nemůžu to dokázat, a tak se mi směje do očí.“

„Mě odvedli po přepadení v Teutoburském lese,“ přidal se další. „Neměl bych sloužit ani den navíc, než kolik jsem podepsal, ale je zvláštní, že ani moje doklady se nemůžou najít. Jestli to bude záviset na centurionovi, budu v armádě do padesáti.“

Ozývaly se rozzlobené výkřiky a podobná obvinění, že chvilí nebylo nic slyšet. Hubený ksicht to poslouchal s viditelným uspokojením a počkal, až se utiší. „Řeknu vám, co udělám já,“ prohlásil potichu.

Piso si prohlížel tváře kolem sebe – všechny byly plné očekávání. Hubený ksicht byl rozený řečník, a to je nebezpečné.

„Jestli máme uspět, budeme potřebovat nejen všechny vojáky z páté, ale i ty z ostatních legií. Já a mí kamarádi jsme zjišťovali situaci a už je čas. V tomhle zasraném táboře abys spokojeného člověka pohledal. Každý z vás určitě zná někoho z ostatních legií. Jděte si s nimi promluvit, jak jste to už dělali. Řekněte jim, že jsme v tom zajedno.“

Všichni přikývovali a usmívali se. Tohle slyšeli rádi. Pisovi se udělalo špatně.

„Předpokládejme, že se k nám ostatní legie přidají. Co potom?“ zeptal se legionář s rovnými vlasy. „Důstojníci pro nás

budou mít jedinou odpověď a nebude to příjemné.“ V očích mnoha byl patrný strach, a tak Hubený ksicht rychle pokračoval.

„S důstojníky uděláme tohle!“ zasyčel, naznačil ránu a potom další. „A tohle!“ Teď vstal, nahrbil se a dupnul okovaným sandálem do země. „Jestli ani potom nebudou poslouchat, uděláme jim tohle.“ Pisa zaskočilo, když Hubený ksicht několikrát máchl rukou dopředu a dozadu, jako když bodá gladiem. Všichni souhlasně vykřikli a Hubený ksicht se usmál.

Nebyl to příjemný pohled.

„Pečlivě si vyberte, s kým o tom budete mluvit,“ upozornil je. „Jestli něco zvětří důstojníci, čeká vás výprask, a to v lepším případě. Je důležité postupovat rychle. Něco takového se nedá ututlat dlouho. Kdyby někdo žvanil, naše šance budou pryč.“ Přejížděl pohledem z jednoho na druhého. „Jdete do toho se mnou?“

„Jo,“ odpověděli všichni. Přidal se i Piso, aby nevzbudil podezření. Všiml si, že Vitellius udělal totéž.

„Teď se rozejděte,“ poručil jim Hubený ksicht. „Nesmíme marnit čas. Přijďte sem zítra večer ve stejnou dobu. S pomocí bohů budeme mít brzy na své straně čtyři legie.“

Pisa přešla chuť na hru v kostky a Vitellius nebyl proti, když navrhl, ať se vrátí do jejich stanu. Vyšli ven s ostatními a dávali si pozor, aby si jich nevšiml Hubený ksicht ani dvojčata, která pořád postávala u dveří. Když Piso usoudil, že je nikdo neuslyší, zašeptal: „Myslí to podle tebe vážně?“

„Připadalo mi to tak.“

„Vím, že žold není takový, jak by měl být, tak to bohužel chodí. Ale vzpoura? To je bláznovství.“

„Centurioni jako Tullus jsou výjimky,“ řekl Vitellius. „Je jeden z tisíců. Hodně jich je docela dobrých, ale v sudu je spousta shnilých jablek. Znáš ten typ, jako je Septimius, velitel kohorty, a ten blb, co mu říkají Přines mi další.“

Centuriona, který s potěšením přerazil o člověka klacek a dožadoval se náhradního, znali po celém táboře. Piso děkoval bohům, že pod ním nesloužil. „Nejmenuje se Lucilius?“

„Jo. Není divu, že chlapi chtějí z takových krys vytlouct duši.“

„Jedna věc je mluvit o tom a druhá udělat to,“ řekl Piso.

Vitellius ho poplácal po zádech. „Ty jsi dobrý člověk, Piso. Někdy až moc dobrý. Kdybych měl centuriona jako Přines mi další a měl tu možnost, vrazil bych mu kudlu mezi žebra.“

Když pochopil, že Vitellius nežertuje, šokovalo ho to stejně jako výzva Hubeného ksichtu k celotáborové vzpouře. „Ty se toho chceš zúčastnit?“ pošeptal mu Piso.

„To jsem neřekl,“ odpověděl Vitellius. „Ale kdyby mým centurionem nebyl Tullus, nejspíš jo. Tobě se ten nápad nelíbí, vid’?“

„Ani náhodou. Tullus nás zachránil z toho lesa. Nebýt jeho...“

„Klid,“ řekl Vitellius. „Nezapomeň, že jsem tam byl taky.“

„Já vím.“ Piso zahnal vzpomínku na to, jak umíralo tolik jeho přátel a kamarádů.

„Nikdy bych na Tulla nevztáhl ruku. Nikdy. To ale neznamená, že spousta důstojníků nepotřebuje nakopat do zadku.“

„Ale zabít je?“

„To nemůže dopadnout dobře. Víím to.“ Vitellius se zamyslel a dodal: „Každopádně to musíme říct Tullovi.“

Piso se trochu uklidnil. Nejradši by šel za Tullem hned, ale po jejich rozhovoru zaváhal, jestli může Vitelliovi věřit. Když usoudil, že může, obrovsky se mu ulevilo, a nejen proto, že byli staří kamarádi.

To, co je čekalo – prozradit Tullovi plány Hubeného ksichtu – ho děsilo ještě víc.

Kapitola třetí

Arminius strávil den a noc v posvátném dubovém háji ne- daleko své osady a ráno se vracel domů. Před chvílí se začalo rozednívat. Bylo chladno a vlhko, jak už to bývá, když je podzim za dveřmi. Na modré obloze, klenoucí se nad lesy, se ještě vznášelo pár rorýsů a jejich tklivý hlas oznamoval, že brzy odletí.

Arminius byl příšerně unavený, protože se pořádně nevyspal. Z té spousty piva, které v noci vypil, ho bolela hlava. A ještě ke všemu mu bůh Donar neseslal znamení, že jeho rozhodnutí schvaluje. Po pravdě řečeno nedočkal se vůbec žádného znamení. Snažil se to zklamání překonat. Proč by měl dostat znamení od boha? Taková věc se nedá vynutit a taky nebyl zrovna horoucí uctívač bohů. Ve srovnání s těmi – a bylo jich mnoho – kdo věřili, že každý hrom a zimní bouřku seslali bohové, byl poměrně skeptický.

Přesto nedokázal zapomenout na krutý obřad, jehož se zúčastnil ve stejném háji jako chlapec, ani na bouřlivé počasí, které tolik pomohlo jeho bojovníkům při přepadení před pěti lety. Tehdy to měl pečlivě připravené, Římané byli v menšině a jeho spojenci prahli po římské krvi. Zdálo se, že úspěch je zajištěný, a na pomoc jim přišly dokonce i přírodní živly. Podivný byl i způsob, jakým našel posledního římského orla. Jeho kůň se lekl krkavce, který požíral maso mrtvých, a shodil ho. Dopadl do bláta nasáklého krví a krátce nato objevil zlatého orla, zabaleného do pláštěnky mrtvého Římana. Krkavec zakrákal – možná ho pobavilo, jak spadl z koně, nebo to snad byl vzkaz od Donara? Arminius měl doopravdy pocit, jako kdyby bůh hromu jeho kroky schvaloval.

Uplynulo pět dlouhých let a žádného podobného znamení se nedočkal.

Římané se v té době mockrát neodvážili přes řeku, které říkali Rhenus, jenže to by se mohlo změnit. Arminius měl spoustu špehů v osadách kolem táborů na západním břehu a slyšel to tolikrát, že na tom je určitě něco pravdy. Na jaře se kmeny budou muset spojit podruhé. Náčelníci je přesvědčili, aby se znovu sešikovaly pod jeho velením. Jeho lid si ho pořád velice vážil. Mohl by to udělat i bez viditelné podpory bohů, usoudil, ale Donarova pomoc by mu úkol usnadnila.

Dej mi znamení, velký Donare, požádal. Prosím, ať je to brzy.

Osada už byla na dohled, přímo před hustým lesíkem s břízami a habry. Pronikavý křik a smích hrajících si dětí se mísil s tichými zvuky dobytka, který hnali na novou pastvinu. Na levo sedlák štípal dříví a napravo švitořily ženy při obdělávání zeleninových záhonů. Zanedlouho se setká s lidmi a musí působit jako vůdce. Přejel si rukou přes šedé oči, očistil si z kalhot největší skvrny od bláta a sebral zbytky energie.

Byl to statný muž v nejlepších letech, zajímavý, spíš než hezký, s černou hřívou a hustým plnovousem téže barvy. Měl hranatou bradu a šedé uhrančivé oči, jimž většina lidí raději uhnula pohledem. Postavení náčelníka Cherusků odpovídala tmavočervená tunika a vzorované kalhoty z nejjemnější vlny, stejně jako zelená pláštěnka se střapci. Na řemeni z prvotřídní kůže mu visel dlouhý jezdecký meč – Římané mu říkali *spatha* – a bylo to hotové umělecké dílo. Byl vykováný z té nejlepší oceli, s jílcem z palisandru s ebenovou příčkou a byl Arminiovou pýchou a radostí. Už zabil spoustu Římanů, a až přijde čas, přidá k nim ještě mnoho dalších, pomyslel si.

Když jako už tolikrát vyšel z lesíku, zrychlil a kráčel, jako kdyby se výborně vyspal. Brzy si ho všimli, protože pěšina nevedla jinam než do posvátného háje. Bojovníci, kteří stáli před svými chýšemi, ho zasypali dotazy nebo si povídali ve skupinkách. Promluvil k němu Donar? Byla smrt Augusta, jejich vládce, znamením, že římstí bohové jsou slabí? Kdy legie zaútočí?

Arminius jim sebevědomě odpověděl, že Augustova smrt je dar od jejich vlastních bohů a že římské legie překročí řeku určitě příští rok na jaře. „Nový císař se bude chtít ukázat tím, že

nás potrestá. Jak lépe se pomstít za to, co jsme udělali tomu hlupákovi Varovi? Ale dáme mu pořádnou lekci, co říkáte? Dáme legiím takovou nakládačku, že se už nikdy nevrátí.“

Bojovníci hlasitě souhlasili a nechali Arminia bez dalších otázek projít. Byl jim za to vděčný. Únava a kocovina se na jeho obvyklé výřečnosti dost podepsaly. Netoužil po ničem jiném než si na pár hodin lehnout a zapomenout na celý svět. Jestli bude náhodou doma jeho žena Thusnelda, mohl by ji přemluvit, ať se k němu přidá. Neexistuje rychlejší – a příjemnější – způsob, jak muž usne, napadlo ho, než když do ženy vyprázdní semeno.

Vypadalo to, že jeho naděje na milování s Thusneldou se vyplní, protože ji slyšel, jak si v jejich chýši uprostřed osady zpívá. Přidal do kroku. Byla štíhlá jako proutek, ale přitom jí nechyběly svůdné křivky, měla dlouhé tmavé vlasy a krásné rysy. Záviděli mu ji, vlastně pořád mu ji závidí, všichni bojovníci Cherusků. Arminius po ní toužil od první chvíle, kdy ji před několika lety spatřil na velkém setkání kmene. Vzhledem k tomu, že její otec byl Segestes, vůdce jedné části Cherusků a velký Arminiův protivník, bylo její dobývání ještě příjemnější. Když Segestes jejich lásku odhalil, bylo příliš pozdě. Thusneldu nezajímalo, jestli s tím otec souhlasí nebo ne.

Protože Segestes jejich sňatek neschvaloval, nepřekvapilo, že odmítal jeho návrhy na spojenectví proti Římanům. Pokrčil rameny a vešel dovnitř. Jestli je Segestovo odmítnutí cena za Thusneldinu ruku, on získal víc. Sice by bylo užitečné mít na své straně další skupiny Cherusků, ale jsou tu jiné kmeny, které by spolu s ním bojovaly proti nájezdníkům, zatímco Thusnelda je jenom jedna.

Našel ji v kuchyni na konci chýše hned vedle ložnice. Když ho uviděla, rozzářila se, až Arminius pocítil tlak ve slabinách. „Už ses vrátil,“ řekla a odstoupila od ohně a hrnce nad ním, kde se vařilo maso. „Vypadáš unaveně.“

„Nejsem moc unavený,“ odpověděl a objal ji.

Vášnivě se políbili a Arminius jí přejížděl rukama přes šaty až k hýždím a zase nahoru přes prsa. Neodtáhla se, a tak usoudil, že má štěstí. „Pojď se mnou do postele. Práce může počkat.“

„Uslyší to otroci,“ zasmála se a podívala se směrem ke druhé části chýše. Stařec a mladé děvče tam ze vchodu odhazovali vidlemi seno na obvyklé místo vedle kotců pro zvířata. „A uvidí.“

„No a co?“ namítl Arminius. „Vědí své a nebudou se dívat.“

„Je světlo,“ začervenala se.

„Nestěžovala sis, když jsme spolu mockrát spali ve dne – v lese nebo u řeky,“ dobíral si ji něžně.

„Ale tam nikdo nebyl.“

„Pojď.“ Hladil ji po tváři a po krku, jak to měla ráda. Její protesty, tentokrát už chabé, ustaly, když ji znovu políbil. Vedl ji k nízké posteli u zadní stěny.

Už už se ji chystal položit na povlečený slavník, ale vtom se od vchodu ozvaly rázné kroky. Nevšímal si toho, ale když mu Thusnelda přitiskla prst na ústa, nemohl dělat, že to neslyší. Pootočil se. Když poznal Maela, svého spolehlivého zástupce, polkl rozzlobenou poznámku. „Co je?“

„Volal jsem u dveří, ale nikdo mi neodpověděl,“ omlouval se Maelo. Na první pohled vypadal obyčejně – střední postava, delší hnědé vlasy a typický plnovous. Byl však pevný jako žula a patřil k nejnebezpečnějším bojovníkům kmene. Meč na jeho opasku ukončil víc životů než ten Arminiův.

„V pořádku.“ Arminius poodstoupil od Thusneldy, která si upravila šaty a vrátila se k hrnci s masem. Pozval Maela dál. „Nepřišel bys bez vážného důvodu.“

„Blíží se sem Segestes.“

Arminius tohle nečekal. „Do naší vesnice?“

„Vypadá to tak. Jeden bojovník z vedlejší osady sem celou cestu běžel, abychom to věděli, než dorazí. Doprovázejí ho jen osobní strážci.“

Podle toho, jak se Thusnelda vyděsila, pochopil, že o tom taky nevěděla. „Na co si ten starý kozel hraje?“ zeptal se.

„Kdo ví?“ odpověděl Maelo.

„Možná jen jede na návštěvu,“ ozvala se Thusnelda. „Jsem jeho jediná dcera.“

„Ale aby přijel bez ohlášení? Za tím něco bude.“ Arminius se podíval na Maela. „Sežen padesát chlapů a prozkoumejte území mezi námi a Segestem pro případ, že schoval své bojovníky někde v lese. A ostatní ať se připraví k boji.“

Thusnelda se zamračila. „Je to potřeba?“

„Nedá se mu věřit, láska, i když je to tvůj otec,“ odpověděl Arminius. „Nezapomeň, že to on se pokusil varovat Vara.“

„To byly jen pomluvy,“ ohradila se nepřesvědčivě.

„Možná ano, ale je toho schopný,“ odsekl Arminius. „Řím nemá moc tak oddaných spojenců.“

Thusnelda si jen povzdechla.

Zatímco Maelo odešel dohlédnout na splnění jeho rozkazů, Arminius se šel umýt a převléknout. Nebylo by dobré, kdyby byl v posteli, až se Segestes objeví. I když je starý, pořád mu to myslí a je nevyzpytatelný.

* * *

Segestes s doprovodem dorazil do osady ještě dopoledne. Maelo při pátrání v okolí nezjistil nic a Arminius měl spoustu času se na návštěvu připravit. Nechal porazit šest selat a už se otáčela na rožních nad ohni, o něž pečovala skupina bujných mladíků. Na stolech uprostřed prostranství stály sudy piva. Byl tam i nejvyšší kněz kmene, bělovousý muž v tmavě zeleném rouchu, se svými pomocníky. Posedávala tu asi stovka Arminiových nejlepších bojovníků v kvalitní bojové zbroji, porovnávali si zbraně, vyprávěli si historky o tom, jak jsou skvělí, a zápasili. Měli ukázat, jak je silný a že se nemusí bát zrady. Thusnelda čekala doma, oblečená do nejlepších šatů, až ji Arminius zavolá. On hrál u stolu přede dveřmi s Maelem kostky a předstíral, že ho nic na světě nezajímá.

„Zase jsem vyhrál,“ řekl Maelo. „Takže mi dlužíš dva stříbrňáky.“

Arminius se zahleděl na kostky – Maelo právě hodil pětku a čtyřku. „Já jsem hodil deset, ne?“

Maelo se ušklíbl. „Kdybys byl někdo jiný, řekl bych, že podvádíš. Hodils osm.“

„Nesoustředím se na hru.“

„To je vidět. Měl bych toho pořádně využít, co?“ řekl Maelo a podal mu kostky. „Jsi na řadě.“

„Může to být tak prosté, že jede navštívit dceru? To určitě ne.“

„Třeba ti nabídne spojení.“ Tak bláhovému nápadu se oba zasmáli. Potom Maelo pokračoval: „Ten pes má něco za lubem. Zjistíš, co má v úmyslu, než bude mít čas to vybalit.“

„Maelo, bez tebe by byl život mnohem těžší,“ řekl Arminius upřímně. „Tady máš.“ Položil na stůl dvě římské mince. Ty a jim podobné jsou poslední pozůstatky vlivu říše na východ

od řeky, uvědomil si spokojeně. „Tvoje výhra. Dostanu je, nebo i víc, zpátky, až budeme hrát příště.“

„Leda ve snu,“ zasmál se Maelo.

Začali si povídat o kmenech. Které se přidají k Arminiovi a budou s ním bojovat proti Římanům a které ne? Jak snadné bude získat na svou stranu ty nerozhodné? Kolik kopiníků by každý kmen poslal a účastnily by se s ním celého tažení? Vadilo mu, že zná tak málo odpovědí. Přestože mu další náčelníci slíbili podporu, často se stávalo, že posléze změnili názor. Určitě bude muset do jara navštívit všechny spojence.

Když se v dohledu objevil Segestes s doprovodem, najednou Arminia něco napadlo. „Nemohl by být ten mizera na cestě za Inguiomerem?“ zasyčel.

„Možná,“ řekl Maelo a přivřel oči. „Jestli už se to k němu doneslo.“

„To muselo.“ Bylo skutečně těžké získat vůdce třetí skupiny Cherusků. Inguiomerus se přepadení Vara před pěti lety neúčastnil, ale Arminiovi se ho podařilo přesvědčit teď krátce přede žněmi. „Přece víš, že se zprávy šíří rychle.“

„Asi jo.“ Maelo si prohlížel blížící se skupinu asi dvaceti lidí. Všechno byli bojovníci a Segestes uprostřed. „Snad máš pravdu. Segestovi se nebude líbit, že je Inguiomerus na naší straně.“

„A je tady.“ Arminius vstal. „Vítej, Segeste, ochránce Říma.“

Arminiovi muži dávali hlasitě najevo, že mají o Segestově důvěryhodnosti silné pochybnosti.

Segestovi bojovníci, které ta skrytá urážka rozzuřila, se rozzetoupili, aby mohl projít k Arminiovi. Segestes se sice dál usmíval, ale z očí mu sršely blesky. Byl prošedivější a měl méně zubů než před pěti lety, ale v tunice a kalhotách z jemně tkané vlny pořád působil důstojně. Jeho meč byl stejně drahý jako Arminiův.

Zastavil se deset kroků před Arminiem. Ledabyly kývl hlavou a jeho slova hovořila jasně: „Zdravím tě, Arminie, ty křivopřísežníku.“

Arminius zvedl ruku, aby své muže uklidnil. „Podle mě přísaha nenáviděnému pánovi není zavazující. Zatímco slib mezi svými je věcí cti.“

Narážku, že Segestes a jemu podobní jsou jen poslušní psi Říma, všichni pochopili. Segestovi bojovníci nedokázali zakrýt

hněv, ale věděli, že stačí neprozřetelný pohyb a jejich osud bude zpečetěný.

Segestes se ovládal lépe. „Mnoho lidí je toho názoru, že přísaha před bohy by měla platit bez ohledu na to, komu byla učiněna. Já mám svědomí čisté. Neporušil jsem přísahu Římu patnáct let a možná i déle.“

„Tak neporušil,“ odsekl Arminius opovržlivě. „Můžeme si povídat, dokud slunce nezapadne, Segeste. Nejsem blázen, abych si myslel, že jsi přijel, abys mě získal na svou stranu, ani tak nezkušený, abych se tě snažil přetáhnout na tu svou. Nicméně tě vítám. Jako otec mé ženy jsi vážený host.“

„Děkuji, Arminie.“ Segestes sklonil hlavu o trochu víc než poprvé. „Jak se mé dceři daří?“

„Přesvědč se sám.“ Arminius se ohlédl. „Ženo! Pojď ven.“

Když se Thusnelda objevila ve dveřích, všichni zatajili dech. Arminius při pohledu na ni pocítil pýchu a taky žádost. Byla nejkrásnější ze všech žen kmene. Přiléhavý stříh dlouhých zelených šatů nenechal nic představivosti. V uších i na zápěstích jí zářilo zlato a šiji jí zdobil drahocenný náhrdelník s leštěným jantarem.

Když se na Arminia usmála, rozbušilo se mu srdce. Otcí jen odměřeně pokývla hlavou, ale byla z toho cítit úcta. „Vítám tě, otče.“

„Zdravím tě, dcero.“ Segestovi zářily oči štěstím. „Moc rád tě vidím.“

„Já tebe taky, otče.“ Hovořila srdečně, ale zároveň ostražitě. Arminiovi se ulevilo. „Zůstaneš přes noc?“ zeptala se. „Připravili jsme na tvou počest hostinu.“

„To mě těší. Děkuji,“ řekl Segestes trochu uvolněněji. „Dnes jsme toho moc neujeli, ale už nejsem žádný mladík. Podepsalo se na mně spaní v cizích postelích.“

„Náš domov je i tvůj,“ řekla Thusnelda, jak kázal zvyk. „Je ti k dispozici, jak dlouho budeš chtít.“

„Jsi hodná dcera. Ale musíme odjet zítra nebo pozítří.“

„Jsme tvoje poslední zastávka?“ vyzvídala Arminius.

Thusnelda se přestala usmívat a Segestes přivřel oči. Po chvíli řekl: „Ne.“

„Navštívíš potom Inguiomera?“

„Navštívím.“

„Z jakého důvodu?“ zeptal se Arminius a už se nesnažil o přátelský tón.

„To je moje věc,“ odpověděl stejně jako Arminius ostře jako břitva.

„Budeš chtít zrušit spojenectví, které jsme spolu uzavřeli.“

„To jsi řekl ty.“ Segestův úsměv se podobal úsměvu vlka.

„Proč jinak by ses s ním setkával?“

„Nemůže člověk navštívit starého přítele a náčelníka?“

„Nedělej ze mě hlupáka!“ Ač se Arminius snažil, cítil, jak se ho zmocňuje vztek.

„Přestaňte!“ poručila Thusnelda. „Nebudu trpět žádné hádky.“

„Omlouvám se, drahá ženo. Už toho nechám.“ Arminius nasadil neodolatelný úsměv, který vždycky přesvědčil každého, že se mu dá věřit.

„Já taky.“ Segestes se tvářil stejně neupřímně jako Arminius.

„Pojď, otče.“ Thusnelda ho vzala za ruku. „Půjdeme spolu. Chci se dovědět novinky z domova. Jak se má matka? A jsou sestry a bratři v pořádku?“

„Je to, jak sis myslel,“ zašeptal Maelo, jakmile byli z doslechu.

„Jo,“ řekl Arminius. „Proč jinak by ten lump chtěl vidět Inguiomera. Určitě ho chce přemluvit.“

„S tím moc nenaděláme. Leda ho zabít,“ uvažoval Maelo. „Ale protože je to Thusneldin otec, vsadím se, že kdybys to udělal, vykázala by tě ze své postele aspoň na rok.“

„Nebo i na víc,“ zasmál se Arminius tomu černému humoru. „Je tu ještě jedna možnost, zrovna tak účinná, a přitom ji to neobráťí proti mně.“

„Jaká?“

„Zajmout toho všiváka. Zabránit mu v návštěvě Inguiomera a nedovolit mu vrátit se ke svým lidem, kde by proti mně intrikoval.“

„Chceš tím říct, že tady máme toho tluchubu držet navěky?“ Maelo obrátil oči v sloup. „Všichni se z něj zblázníme.“

„Nebude to navěky. Můžeme ho pustit, až skončí příští rok tažení. Lidi budou mít plné hlavy našich vítězství nad Římany a nebudou ho poslouchat.“

„A jeho strážci?“ Maelo si přejel výmluvně prstem přes hrdlo.

„Ne. Nesmíme si popudit lidi jako Inguiomerus. Je náš spojenec, ale taky Segestův přítel. Postarej se, ať se stráže dnes večer

opijou, a pak je odzbrojíme. Až to bude, vysvětlíme Segestovi, jak to bude dál. Může si nechat dva bojovníky jako společnost. Zbytek pošleme domů.“

Maelo přikývl. „Dobrá plán.“

„Segestes si zítra touhle dobou nebude připadat tak chytrý,“ usmíval se Arminius. Když se zbaví tchána, bude se moci pokusit získat na svou stranu další kmeny.

Cítil v kostech, že na jaře bude mít zase k dispozici dvacet tisíc kopiníků.

Germanicus a jeho legie nebudou mít tušení, co je čeká.

Kapitola čtvrtá

Tullus se vracel ke své jednotce z příteleva stanu, kde vypil poměrně dost vína a probral důležité záležitosti. Měl dobrou náladu – svět vždycky vypadá lepší, když člověk popije v příjemné společnosti. Přestože byl přio opilý, neuniklo mu, že legionáři před stany nejsou tak hluční jako jindy. Večer obvykle muži sedávali nebo postávali kolem, vzájemně se dobírali, vyprávěli si sprosté vtipy a hovořili nahlas. Toho večera nedělali nic z toho.

Tullus byl zvyklý, že se na něj vojáci nedívají. Jenže teď, jak míjel jednotlivé skupinky, na sobě cítil mnoho pohledů. Když se však ohlédl, rychle odvrátili zrak nebo se věnovali ohni. Tullovi se to ani trochu nelíbilo, ale nemělo smysl jakkoli reagovat, a tak krácel dál a předstíral, že si té neobvyklé a nepříjemné pozornosti nevšímá.

Byl si jistý, že nálada legionářů souvisí s napjatým klidem, který nastal v táboře, když se rozšířila zpráva o Augustově smrti. Něco podobného zažil už jednou v té hrozné době po přepadení v Teutoburském lese. Tehdejší špatnou morálku a depresivní náladu způsobila drtivá porážka, a ne smrt císaře, ale současná situace mu připadala horší. Nebezpečnější. Obával se, že to souvisí s neustálými řečmi o nespokojenosti mezi legionáři, a modlil se, ať tomu tak není.

Všechno ještě zhoršila nečinnost guvernéra Dolní Germánie Aula Caeciny Severa. Tullus nedokázal pochopit, proč Caecina nic nedělá. Podle něj bylo vždycky lepší, když velitel postupuje s rozhodností. Caecina nepronесl ohnivý projev, v němž by ocenil Augustovu vládu a oznámil, jak se těší na to, až se kormidla říše chopí pevná ruka Tiberiova. Ve skutečnosti nevydal vůbec

žádné prohlášení. Dokonce ani neuspořádal na počest mrtvého vládce přehlídku, což by pozvedlo morálku a poskytlo důvod k pořádné oslavě. Germanicus by možná něco udělal, jenže byl daleko v Gallii Belgice, kde dohlížel na výběr daní.

Celkové napětí ještě zhoršili věštcí, kteří se objevili v táboře a připomínali mu vlky, když ucítí mršinu. Vyhlíželi si oběti na ulicích, nabízeli jim bez vyzvání své služby a tvrdili, že říší čekají bouřlivé časy. Tullus si jedno znepokojivé proroctví vyslechl už dřív, ale stejně to nezměnilo jeho názor, že převážná většina těchto lidí jsou naprostí šarlatáni. Když den předtím jednoho takového zahlédl u stanů své centurie, hnal ho a bušil do něj vitisem, až ho bolela ruka. Strážím rozkázal, ať podobně zatočí s každým věstcem, kterého uvidí.

Ve chvíli, kdy spatřil dvě postavy, jak si potichu povídají u jeho stanu, napadlo ho, jestli tady další věštcí nečíhají na zázkačníka. Zrychlil a připravil si vitis. „Jestli je to stejný hlupák, kterého jsem viděl včera,“ mumlal si pro sebe, „roztrhnu ho jako hada.“

Jaké bylo jeho překvapení, když zjistil, že to je Piso a Vitellius. „Co tady děláte?“ zavrčel. „Přejete si hlídku navíc?“

Piso se stísněně zasmál. „Ne, pane.“

„Tak se klidte. Jsem unavený.“

Piso přešlápl, ale stál dál. Zaskočený Tullus se chystal promluvit důrazněji, ale vtom Piso zašeptal: „Můžeme si s vámi promluvit, pane, v soukromí?“

Ta žádost byla neobvyklá, stejně jako jejich nervozita. „Tak dobře.“ Tullus se podíval nalevo napravo a byl rád, že poblíž nejsou žádní vojáci. „Sedněte si.“ Sám se posadil na trojnožku, která mu nahradila tu, o niž přišel spolu s mnoha dalšími věcmi během přepadení. Oba si sedli se zkříženýma nohama na zem, každý z jedné strany ještě hořícího ohně. „Tak ven s tím,“ rozkázal jim.

Piso se podíval na Vitellia a ten přikývl. Piso tedy začal: „Ne-vím, jak to říct, pane, jinak než přímo.“ Ztišil hlas ještě víc. „Povídá se o vzpouře.“

„O vzpouře?“ zeptal se Tullus a najednou mu vyschlo v ústech. Za třicet let v armádě nic takového nezažil. To by vysvětlovalo tu stísněnou atmosféru v táboře, napadlo ho. „Vyprávějte mi všechno pěkně popořádku.“

Poslouchal s vážnou tváří, když Piso hovořil o tajném setkání, kterého se s Vitelliem zúčastnil. Jen si šli zahrát kostky, opakoval mnohokrát. Nakonec ho Tullus ujistil, že ví, že je na ně spolehnutí. Proč jinak by za ním přišli?

Jakmile Piso prozradil, že tam byli i lidé z jejich centurie, Tullus ho přerušil. Moc ho to nepřekvapilo – věděl, že v armádě vládne nespokojenost – ale zabořilo ho to. Hodně. „Jmenujte je.“

Po krátkém zaváhání Piso poslechl.

„Jenom tři?“ zeptal se Tullus a pomyslel si: Takže je víc zkažených odvedenců a veteránů než těch pod mým velením. Fenestela hovořil o šesti z deseti.

„Tyhle jsem viděl, pane. Opravdu.“

Tullus vyzval Pisa, ať to dopoví, hleděl upřeně do oranžovo-červených uhlíků v ohni a uvažoval, co má dělat. Jeho beznaděj se ještě prohloubila, když Piso vyprávěl, jak Hubený ksicht naváděl přítomné, ať získají na svou stranu co nejvíc vojáků. Je už pozdě na zásah? řekl si Tullus a šfoural klackem do hořících polen, až k tmavnoucí obloze vylétl roj jisker. Jestli není pozdě, tak co by bylo nejlepším?

Pro začátek zavřít Hubený ksicht a jeho přísluhovače stejně jako ty tři, které viděl Piso. Lepší něco než nic. Kdyby centurioni všech kohort nebyli slepí, hluchí a zbednění, poznali by, že mají v jednotkách potíživý. Stačil by bleskurychlý zásah spolehlivých jednotek pod příkrovem tmy a vůdci nebo většina z nich by byli do svítání ve vězení. Hrozící vzpoura by byla potlačena v samém zárodku.

Jenže to by musel o nebezpečí přesvědčit Septimia, nafoukaného vrchního centuriona a po něm i tribuna. Kdyby se nakrásně dostal až tak daleko, stál by před ním obrovský problém, a to utkat se s legátem Tuberem.

Ten člověk je jako osina v zadku od chvíle, co se před pěti lety objevil, pomyslel si Tullus. Bylo běžné, že už dvacetiletí šlechtici sloužili jako tribuni v legii, ale on tam, patrně kvůli přátelství Tuberova otce s císařem, nastoupil už v sedmnácti. Jeho zbrklé chování a to, že neposlechl Tullovu radu, podnítilo vzpouru jednoho germánského kmene. Tenhle tvrdohlavý mladík unikl z Arminiova přepadení jenom díky veteránovi, na něhož náhodou narazil. To se Tullus dověděl od svého přítele centuriona,

který toho vojáka znal. Od té doby Tubero povýšil na legáta. Tullus měl smůlu, že ho přidělili k páté legii.

I kdyby Tullus prošel přes Tubera, nad ním je, jako Jupiter na trůnu nad ostatními bohy, Caecina. Úspěch se zdál tak nepravděpodobný, až se Tullovi chtělo řvát vzteky. Uvědomil si, že se na něj Piso i Vitellius dívají, a tak se ovládl. „Udělali jste dobře, že jste s tím přišli za mnou. Mějte uši nastražené. Okamžitě mi hlase všechno, co uslyšíte.“ Potom je poslal pryč.

Vitellius vstal, pozdravil a chystal se odejít, ale Piso otálel. „Co uděláte, pane?“

Tullus měl sto chutí ho odbýt, ale Piso si to nezasloužil. „Potřebuju důkaz,“ řekl. „Já vám věřím, ale vaše slovo nestačí, abych přesvědčil někoho, jako je legát Tubero, že hrozí katastrofa. Do rána budu bedlivě naslouchat. Díky vám vím přesně, kde mám začít.“

Piso z toho byl stejně nešťastný jako Tullus, ale nemohl nic dělat. „Tak dobře, pane. Dovolte mi odejít,“ řekl a zamířil ke svému stanu.

Tullus šel vyhledat Fenestelu. Potřeboval se někomu svěřit. A taky potřeboval víno.

Spoustu vína.

* * *

Druhý den těsně před svítáním se Tullus kradl úzkým průcho-
dem mezi zadní částí stanů svého mužstva a stany další cen-
turie. Moc dobře věděl, že odtud je nejlíp slyšet, co si vojáci po-
vídají. Nemusel to dělat často, ale občas se to hodilo a v téhle
nejisté době to byla nutnost. Troubení ještě neohlásilo budíček,
ale s Fenestelou už vojáky probudili, takže slyšel hovor. Tullus
křikl, že půjdou na dvacet mil dlouhý pochod, a tak musí vstát,
nasnídat se a připravit se k odchodu během hodiny.

Podle očekávání si většinou stěžovali kvůli tomu pochodu. Tullus poslouchal a usmíval se, jak jemu i Fenestelovi nadá-
vají. Takové řeči jsou normální a nebylo třeba se znepokojo-
vat. Nelíbily se mu však poznámky mužů, co reptali, že ostatní
centurie z kohorty nikam nejdou, tak proč by měli oni. Nebylo
to tak vážné, aby zasáhl, a tak přelézal přes provazy stanů